

Nr 51

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändrade grunder för reseersättning vid sjuktransporter med privat bil.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft fyra inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, varav två till viss del, nämligen

d e l s de likalydande motionerna nr 225 i första kammaren av herrar *Velander* och *Birke* samt nr 356 i andra kammaren av fru *Boman* och fröken *Karlsson*,

d e l s o c k de likalydande motionerna nr 463 i första kammaren av herr *Sundelin* samt nr 598 i andra kammaren av herr *Königson m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 22 med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring m. m., i vad motionerna rör fråga om reseersättning vid sjuktransporter med privat bil.

I motionerna I: 225 och II: 356 yrkas »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i 2 och 3 §§ i kungörelsen den 10 december 1954 (nr 783) angående reseersättning m. m. att resekostnad med privatbil utgår enligt de grunder som i statens resereglemente eller med stöd av detta reglemente bestämts för tjänsteresa med egen, mindre bil under de 500 första milen».

I motionerna I: 463 och II: 598 yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära översyn av lagen om allmän sjukförsäkring i vissa i motionerna berörda hänseenden, däribland i fråga om bestämmelserna om reseersättning vid sjuktransporter med privat bil.

Beträffande de skäl motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 356 och II: 598.

Över motionerna och ett flertal andra motioner rörande sjukförsäkringslagstiftningen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från kungl. medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten. Medicinalstyrelsen har med hänvisning till att motionerna i väsentliga delar omfattade frågor som det icke ankomme på styrelsen att bedöma begränsat sitt yttrande till att avse de delar av motionerna, som mera direkt berörde styrelsens verksamhetsområde. Det i förevarande utlåtande behandlade spörsmålet har sålunda icke behandlats i styrelsens yttrande. Redogörelse för riksförsäkringsanstaltens yttrande lämnas i det följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1956. 9 saml. 2 avd. Nr 51

Gällande bestämmelser

Enligt 16 och 17 §§ lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring gäller i fråga om resor till och från läkare eller sjukvårdsinrättning att för resa med annan automobil än ambulansbil eller sådan bil, som går i allmän trafik, eller med hästskjuts, motorcykel eller maskindriven farkost, som ej går i allmän trafik, ersättning skall beräknas enligt av Konungen fastställd taxa. Sådan taxa har fastställts genom kungl. kungörelse den 10 december 1954. Enligt denna kungörelse skall vid resa med fordon eller farkost, som tillhör den sjuke eller nära anhörig till honom, ersättning beräknas efter en resekostnad, uppgående till vid resa med automobil eller hästskjuts eller maskindriven farkost tio öre för kilometer samt vid resa med motorcykel, för vilken registreringsplikt föreligger, fem öre för kilometer. Såsom nära anhörig till den sjuke anses den sjukas make ävensom den sjukas eller makens föräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, barn, adoptivbarn och fosterbarn samt den, som är gift med sådan person. Om det fordon eller den farkost, varmed resan företages, tillhör annan än den sjuke eller nära anhörig till honom, skall ersättning beräknas efter den resekostnad, som den sjuke visar sig ha utgivit, dock högst vid resa med automobil eller hästskjuts eller maskindriven farkost efter tjuguo öre för kilometer samt vid resa med motorcykel, för vilken registreringsplikt föreligger, efter tio öre för kilometer.

Enligt kungl. kungörelsen den 12 december 1952 angående resekostnadsersättning vid tjänsteresa med egen bil m. m. gäller att vid färd för statens räkning med mindre bil (tjänstevikt under 1 100 kg) och en körlängd för budgetår icke överstigande 500 mil resekostnadsersättning utgår med 33 öre/km. I vissa nordliga län utgår därjämte tilläggsersättning med 1 eller 2 öre per kilometer.

Remissyttrande

Riksförsäkringsanstalten anför i sitt remissyttrande bl. a. följande.

De i allmänna resereglementet vid tjänsteresa med egen bil fastställda ersättningsbeloppen per kilometer äro beräknade med utgångspunkt från att ersättningen i stort sett skall täcka såväl löpande kostnader (drivmedel, olja m. m.) som även del av de fasta kostnaderna (amortering, skatt, försäkring, garage m. m.).

I socialvårdskommitténs betänkande angående lag om allmän sjukförsäkring (SOU 1944: 15 sid. 308) anfördes i fråga om ersättning för resa med privatbil vid läkarbesök, att vid bestämmandet av ersättningsbeloppen andra synpunkter borde göra sig gällande än vid fastställandet av motsvarande belopp i allmänna resereglementet. Ersättningarna förutsattes därför, i varje fall då eget fordon komme till användning, bli lägre än enligt nämnda reglemente.

Den av Kungl. Maj:t genom ovannämnda kungörelse fastställda taxan bygger i fråga om resa, som företages med egen eller nära anhörigs eller med annans privatbil, på principen, att ersättningen skall bestämmas med utgångspunkt endast från de löpande kostnaderna. Vid resa med egen eller nära anhörigs bil beräknas ersättningen efter 10 öre per kilometer. För att vid resa med annans privatbil icke alltför stor del av resekostnaden skall stanna på den sjuke — det förutsattes nämligen, att den ersättning, fordonets ägare därvid kunde komma att betinga sig, i regel skulle överstiga den löpande kostnaden — har emellertid ersättningen här maximerats till ett belopp av 20 öre per kilometer.

I anslutning till vad i motionerna nämnts om bilägares medverkan vid sjuktransport anser sig Riksförsäkringsanstalten böra erinra om att ifrågasvarande taxa för beräkning av resekostnadsersättning endast avser att reglera den sjukas återbäring från sjukkassan. En bilägare, som ställer sin bil till förfogande vid sjuktransport, är givetvis i och för sig oförhindrad att av den sjuke betinga sig ersättning utöver nämnda taxa. Det må framhållas, att en rent tillfällig körning, som icke antyder försök att systematiskt utnyttja bilen för förvärvsändamål, icke torde vara hänförlig till yrkesmässig trafik, oavsett storleken av det belopp, med vilket ersättning för körningen utgått.

Riksförsäkringsanstalten uttalar avslutningsvis att anstalten inhämtat, att den löpande kostnaden icke undergått någon förändring, som kunde motivera justering av nu gällande belopp per kilometer, och att anstalten icke heller eljest funne tillräckliga skäl föreligga för omprövning nu av förevarande återbäringstaxa i vad avser resor med privatbil.

Pågående utredning

Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 15 juni 1956 har *chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson*, samma dag tillkallat en utredningsman för att bl. a. verkställa översyn av sjukkassetaxan och den genom ovannämnda kungörelse den 10 december 1954 fastställda taxan för vissa resekostnadsersättningar. Ur de för utredningsmannen utfärdade, i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 15 juni 1956 redovisade direktiven må här återgivas följande avsnitt.

I 16 och 17 §§ sjukförsäkringslagen finns upptagna bestämmelser om ersättning för resor till och från läkare samt till och från sjukvårdsinrättning. Härutinnan gäller bl. a. att ersättning för resa med annan automobil än ambulansbil eller sådan bil, som går i allmän trafik, eller med hästskjuts, motorcykel eller maskindriven farkost, som ej går i allmän trafik, skall beräknas enligt en av Kungl. Maj:t fastställd taxa. Sådan taxa har fastställts genom kungörelse den 10 december 1954 (nr 783). I skrivelse den 20 februari 1956 har Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet hemställt om vissa ändringar i och tillägg till denna kungörelse. För egen del finner jag det lämpligt att utredningsmannen får i uppdrag att med ledning av de erfarenheter, som hittills vunnits, överse även den taxa, som innefattas i

ifrågavarande kungörelse, och framlägga de förslag till jämkningar däri, som kan finnas motiverade. För detta ändamål bör nyssnämnda skrivelse jämte däröver avgivna remissyttranden överlämnas till honom.

Utskottet

Chefen för socialdepartementet har den 15 juni 1956 tillkallat en utredningsman med uppgift bl. a. att med ledning av de erfarenheter, som hittills vunnits, överse den taxa för sjuktransport med bl. a. privat bil, som innefattas i den ovan i utlåtandet angivna kungörelsen den 10 december 1954 med vissa bestämmelser rörande resekostnadsersättning enligt sjukförsäkringslagen, och att framlägga de förslag till jämkningar däri, som kunde finnas motiverade.

Med hänsyn till det läge, vari det genom förevarande motioner aktualiserade spørsmålet om reseersättning vid sjuktransporter med privat bil sålunda befinner sig, torde något initiativ i frågan från riksdagens sida icke nu vara påkallat.

Utskottet hemställer därför,

att förevarande motioner

1. I: 225 och II: 356 samt

2. I: 463 och II: 598, i vad de rör fråga om reseersättning vid sjuktransporter med privat bil, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 november 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson*, fru Carlqvist*, herrar Huss, Mannerskantz*, Grönkvist, Nils Thedor Larsson och fru Hamrin-Thorell;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herr Nilsson i Göteborg*, fru Västberg*, herr Lundberg, fröken Höjer*, fru Ewerlöf*, herrar Königson* och Larsson i Hedenäset.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.